

„Ne vedem încă o dată îndatorați acestui maestru modern al vieții spirituale. Pentru toți cei care s-au săturat de formule și clișee, pentru toți cei care au ajuns frustrați de eșecul sistemelor și revoluțiilor noastre spirituale, explicațiile lui Dallas Willard referitoare la cultivarea inimii sunt originale, practice și oportune.“

— OS GUINNESS, autor, *The Journey*

„Fiecare dintre noi s-a format spiritual. În cartea de față, Willard spune două lucruri: formarea spirituală bună este realizată de Duhul Sfânt, iar procesul este intenționat. Putem pași pe cărarea asemănării cu Cristos în lumea noastră lăuntrică. Revoluția a început. Ultima lucrare a lui Willard o face să continue.“

— DR. LARRY CRABB, fondator,
New Way Ministries

„Ieșită din pana celui mai pătrunzător dascăl de viață spirituală de astăzi, *Înnoirea inimii* este o carte care trebuie citită de toți cei preocupați de viața de ucenicie creștină. Bazându-se pe o analiză profundă a persoanei umane, însă clară și ușor de înțeles, pe fiecare pagină a ei găsim un ghid plin de forță pentru ucenicie.“

— J. P. MORELAND, profesor de filozofie,
Talbot School of Theology, Biola University;
autor, *Love Your God with All Your Mind*

„*Înnoirea inimii* este o explorare biblică profundă a persoanei. Consider că distincțiile – și conexiunile – pe care le face Dallas Willard între trup, suflet, inimă, minte și emoții sunt deosebit de revelatoare. Însă el nu se oprește aici, ci îi arată în continuarea cititorului cum să depășească conflictul care există între aceste elemente. Mesajul cărții este unul plin de speranță pentru o reformare lăuntrică autentică.“

— JIM PETERSON, misionar;
autor, *Living Proof* și *Church Without Walls*

ÎNNOIREA

I N I M I I

FORMAREA CARACTERULUI CRISTIC

DALLAS WILLARD

Editura Imago Dei
Oradea, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WILLARD, DALLAS

Înnoirea inimii : formarea caracterului cristic / Dallas Willard. - Oradea : Imago Dei, 2018
ISBN 978-606-8314-42-6

2

Originally published in the U.S.A. under the title:
Renovation of the Heart, by Dallas Willard

Copyright © 2002 by Dallas Willard
Romanian edition © 2018 by Sc Optim Multiserv SRL - Editura Imago Dei with
permission of NavPress. All rights reserved.
Represented by Tyndale House Publishers, Inc.

Ediția în limba română publicată sub titlul
Înnoirea inimii
Dallas Willard

© 2018 Editura Imago Dei
str. Pascal, nr. 18, X 84, ap. 7
410444 Oradea, Bihor, România
Tel.: 0359-422337
E-mail: office@imagodei.ro
Pagina web: WWW.IMAGODEI.RO

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Imago Dei.*

Traducerea: Marcel Eugen Budea
Coperta și tehnoredactarea: Marcel Eugen Budea

ISBN 978-606-8314-42-6

*Dedicată lui L. Duane Willard,
care era mare când eu eram mic,
care mi-a făcut întotdeauna loc în inima sa
și pe care îl iubesc și îl prețuiesc enorm*

CUPRINS

MULȚUMIRI.....	9
PROLOG	11
CAPITOLUL 1: INTRODUCERE LA FORMAREA SPIRITUALĂ: „Nepătrunsul dinăuntru“ și calea lui Isus	15
CAPITOLUL 2: INIMA ÎN SISTEMUL VIEȚII UMANE.....	35
CAPITOLUL 3: RĂUL RADICAL ÎN SUFLETUL CĂZUT	59
CAPITOLUL4: BUNĂTATEA RADICALĂ REDATĂ SUFLETULUI ..	81
CAPITOLUL 5: TRANSFORMAREA SPIRITUALĂ <i>Un tipar demn de încredere</i>	99
INTERLUDIU	121
CAPITOLUL6: TRANSFORMAREA MINȚII, PARTEA I <i>Formarea spirituală și sfera gândirii</i>	125
CAPITOLUL 7: TRANSFORMAREA MINȚII, PARTEA A II-A <i>Formarea spirituală și sentimentele noastre</i>	155
CAPITOLUL 8: TRANSFORMAREA VOINȚEI (A INIMII SAU A SPIRITULUI) ȘI A CARACTERULUI.....	187
CAPITOLUL 9: TRANSFORMAREA TRUPULUI.....	211
CAPITOLUL 10: TRANSFORMAREA DIMENSIUNII NOASTRE SOCIALE	235
CAPITOLUL 11: TRANSFORMAREA SUFLETULUI.....	261
CAPITOLUL 12: COPII AI LUMINII ȘI LUMINA LUMII	285
CAPITOLUL 13: FORMAREA SPIRITUALĂ ÎN ADUNAREA LOCALĂ.....	307
EPILOG	333
NOTE	337
DESPRE AUTOR.....	352

MULȚUMIRI

Așa cum procedez întotdeauna, le mulțumesc celor mulți care m-au ajutat în acest proiect. Familiei mele, mai presus de orice, și în special lui Bill Heatley, care a citit tot manuscrisul și mi-a oferit multe sfaturi și sugestii; lui John S. Willard, care a citit mare parte a materialului și a făcut o mulțime de comentarii pătrunzătoare. James Bryan Smith mi-a sugerat câteva reexaminări utile ale primelor capitole, iar Todd Hunter mi-a oferit unele sugestii pentru întreaga carte. Cartea aceasta n-ar fi văzut lumina tiparului fără încurajarea și îndrumarea editorială excelentă a lui Don Simpson, nici fără ajutorul referitor la cum să-mi coordonez viața pe care l-am primit de la Jane Lakes Willard, Becky Heatley, Jan Johnson și Keith Matthews.

PROLOG

*Dar oricui va bea din apa pe care i-o voi da Eu,
niciodată nu-i va fi sete; ba încă apa pe care i-o voi da
Eu se va preface în el într-un izvor de apă care va
țâșni în viața veșnică.*

ISUS DIN NAZARET (IOAN 4:14)

Când ne deschidem față de scrierile nou-testamentale, când ne cîmbibăm mințile și inimile cu una dintre Evangheliile, de exemplu, sau cu o epistolă precum Efeseni sau 1 Petru, impresia copleșitoare pe care o avem este că privim o altă lume și o altă viață.

Există o lume divină și o viață divină. Este viața în „Împărăția cerurilor”. Însă există o lume și o viață în care oamenii obișnuiți au intrat și intră chiar acum. Există o lume care pare deschisă pentru noi și care ne invită să intrăm. Îi simțim chemarea.

Uimitoarele promisiuni făcute celor care își dăruiesc viața acestei lumi noi, prin încrederea lor în Isus, țâșnesc spre noi de pe fiecare pagină.

De exemplu, citim cuvintele lui Isus care spun că cei care se predau Lui vor primi „apă vie”, Însuși Duhul lui Dumnezeu, și nu vor mai înseta niciodată – nu vor mai fi conduși și stăpâniți de dorințe nesatisfăcute – și că această „apă” va deveni o fântână sau un izvor de apă „care va țâșni în viața veșnică” (Ioan 4:14). Într-adevăr, ea se va preface în „râuri de apă vie”, care vor curge din centrul vieții credinciosului spre o lume însetată (Ioan 7:38).

Sau citim rugăciunea lui Pavel ca credincioșii „să [cunoască] dragostea lui Cristos, care întrece orice cunoaștere, ca să [ajungă] plini de toată plinătatea lui Dumnezeu... prin puterea care

lucrează în noi, poate să facă nespus mai mult decât cerem sau gândim noi” (Efes. 3:19-20).

Sau cuvintele lui Petru, care spune că voi, care Îl iubiți și vă încredeți în Isus, „vă bucurați cu o bucurie negrăită și strălucită” (1 Pet. 1:8), cu o „dragoste de frați neprefăcută” ce se revarsă din inimile voastre (1:22), renunțând la „orice răutate, orice vicleșug, orice fel de prefăcătorie, de invidie și de defăimare” (2:1), reducându-i la tăcere pe cei ce batjocoresc Calea lui Cristos, prin simplul fapt că faceți ceea ce este drept (2:15) și aruncând toate îngrijorările voastre asupra lui Dumnezeu, pentru că El Se îngrijește de voi (5:7).

Viziunea este clară și nimeni, dacă are o inimă deschisă, n-o poate înțelege greșit. Însă, cu toate că totul este clar și dezirabil, trebuie să recunoaștem că în multe perioade istorice, dar și în prezent, în general, creștinii își găsesc drumul spre această viață încet și greoi.

Cred că un motiv pentru care atât de mulți oameni *nu reușesc* să se lase fascinați de cuvintele Noului Testament, și le neglijează sau le evită, este că viața pe care o văd acolo pare foarte diferită de ceea ce cunosc din propria experiență. Lucrul acesta este valabil chiar dacă sunt foarte credincioși bisericii lor, așa cum li se cere, și chiar Îl au pe Isus Cristos ca singură speranță a lor. Prin urmare, prezentarea clară, neo-testamentară, a vieții care ni se oferă în mod evident în Cristos doar îi descurajează sau îi face neajutorați.

De ce este așa? Fără îndoială că viața pe care ne-o oferă Dumnezeu în Isus nu a fost menită să fie un puzzle imposibil de rezolvat. Prin urmare rămâne doar explicația că, în ciuda tuturor intențiilor noastre bune și a metodelor noastre obositoare, *nu abordăm și nu primim acea viață într-un mod corect*. Nu înțelegem și nu putem transmite înțelepciunea lui Isus și a Bibliei cu privire la ființa umană și la răscumpărarea ei prin har de sub forțele distructive care au ajuns să pună stăpânire pe ea în toate dimensiunile ei fundamentale.

Nu este adevărat că dacă ai voință vei găsi în mod automat o soluție, cu toate că, desigur, voința este esențială. De asemenea, trebuie să înțelegi exact ce trebuie să faci și cum îți poți îndeplini sarcina: de ce instrumente ai nevoie pentru a trăi această viață și în ce ordine să le folosești.

PROLOG

Formarea spirituală în Cristos este un proces ordonat. Cu toate că Dumnezeu poate triumfa în mijlocul haosului, El nu alege calea aceasta. În loc să ne concentrăm atenția asupra a ceea ce *poate* face Dumnezeu, trebuie să ne smerim și să acceptăm modalitățile prin care El *a ales* să lucreze cu noi. Acestea sunt arătate clar în Scriptură și în special în cuvintele și în persoana lui Isus.

El ne invită să ne lăsăm poverile apăsătoare – mai ales cele „religioase” – și să acceptăm jugul de a ne pregăti împreună. Aceasta este o cale a blândeții și smereniei, o cale a odihnei sufletești. Este o cale a transformării lăuntrice care se dovedește – dacă purtăm povara *Sa împreună cu El* – a fi o viață ușoară și lipsită de griji (Mat. 11:28-30). Distanța percepută și dificultatea de a intra pe deplin în lumea divină și în viața divină se datorează în totalitate atât *incapacității noastre de a înțelege că „drumul ce duce într-acolo” este drumul unei transformări interioare atotpătrunzătoare, cât și eșecului nostru de a face pașii mărunți care duc, încet dar sigur, la ea.*

Înțelegerea aceasta ne oferă speranță și ne poate salva viața. Pentru individ, aceasta înseamnă că toate obstacolele în calea dezbrăcării de omul cel vechi și a îmbrăcării cu omul cel nou *pot fi înlăturate sau controlate*. Iar faptul acesta ne ajută să umblăm tot mai mult în plinătatea, sfințenia și puterea Împărăției cerurilor. Nimeni nu trebuie să trăiască o viață de înfrângere spirituală și personală. Cu toții putem avea parte de o viață de biruință asupra păcatului și a împrejurărilor.

Pentru grupurile noastre creștine și pentru liderii lor, aceasta înseamnă că există o cale simplă și directă prin care adunările ucenicilor lui Isus pot, fără excepție, să împlinească chemarea Sa de a fi o *ecclesia*, adunarea celor „chemați afară” de El: un punct de intersecție între cer și pământ, în care vindecarea câștigată prin cruce și Înviere îi poate mântui pe cei pierduți și îi poate crește pe cei mântuiți în plinătatea ființelor umane în Cristos. Nu sunt necesare clădiri, programe, talente sau tehnici. *Nu este necesar nici măcar un buget*. E nevoie doar de credincioșie în procesul de formare spirituală în asemănarea lui Cristos, așa cum este el prezentat în Scriptură și în viețile „oamenilor Lui speciali” de-a lungul veacurilor (Tit 2:14).

INTRODUCERE

LA FORMAREA SPIRITUALĂ

„Nepătrunsul dinăuntru” și calea lui Isus

*Păzește-ți inima mai mult decât orice,
căci din ea ies izvoarele vieții.*

PROVERBE 4:23

Trăim conduși de inimă.

Latura din noi care ne conduce și ne organizează întreaga viața nu este cea fizică. Lucrul acesta rămâne adevărat chiar dacă îl negăm. Ai în tine un spirit care s-a format. El a adoptat un caracter specific. Eu am în mine un spirit care s-a format. Lucrul acesta este adevărat pentru fiecare om.

Spiritul uman reprezintă un aspect inevitabil și fundamental al fiecărei ființe umane; el își dezvoltă caracterul pe baza experiențelor pe care le-am avut și a alegerile pe care le-am făcut în trecut. Aceasta înseamnă că s-a „format”.

Viața noastră și modul în care vedem lumea acum și în viitor este, aproape în întregime, rezultatul a ceea ce am devenit în adâncul ființei noastre – în spiritul, voința sau inima noastră. De aici ne vedem lumea noastră și interpretăm realitatea. De aici facem alegeri, acționăm și încercăm să schimbăm lumea în care trăim. Trăim conduși de adâncurile ființei noastre – chiar dacă nu înțelegem prea multe din ele.

Unii vor spune: „Vrei să zici că tragediile personale și colective

care domină scena umană nu ne sunt impuse din exterior? Că ele nu ni se *întâmplă* pur și simplu?”

Da. Tocmai aceasta am vrut să spun. În lumea de azi, foametea, războaiele și epidemiile sunt aproape în întregime rezultatul alegerilor umane, iar acestea sunt expresii ale spiritului uman. Cu toate că există unele condiții și explicații, lucrul acesta este în general adevărat.

Și tragediile personale se datorează într-o mare măsură alegerilor omului, fie alegerilor noastre, fie ale altora. Indiferent dacă lucrul acesta este adevărat sau nu într-un caz anume, situațiile în care ne aflăm nu sunt niciodată atât de importante ca reacțiile noastră față de ele, care provin din latura noastră „spirituală”. O inimă cultivată cu grijă, ajutată de harul lui Dumnezeu, va prevedea, va anticipa sau va transforma majoritatea situațiilor dureroase înaintea cărora alții vor sta ca niște copii neajutorați și se vor întreba: „De ce?”

Biblia este plină de înțelepciune cu privire la aceste chestiuni. De aceea numim marile cărți ale Vechiului Testament „literatură de înțelepciune”. Isus rezumă totul în învățăturile Sale. El este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu (1 Cor. 1:24). De exemplu, El ne spune: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra” (Mat. 6:33). Și: „Pe oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le face îl voi asemăna cu un om cu judecată, care și-a zidit casa pe stâncă. A dat ploaia, au venit șuvoaiele, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea nu s-a prăbușit, pentru că avea temelie zidită pe stâncă” (Mat. 7:24-25).

Așadar, cea mai mare nevoie a mea și a ta – cea mai mare nevoie a omenirii – este *înnoirea inimii noastre*. Acest loc spiritual dinăuntru nostru de unde derivă concepțiile, alegerile și acțiunile noastre a fost format de o lume care s-a îndepărtat de Dumnezeu. Acum el trebuie transformat.

Într-adevăr, singura speranță a omenirii stă în faptul că, așa cum dimensiunea noastră spirituală a fost *formată*, ea poate fi și *transformată*. Atât în prezent, cât și de-a lungul veacurilor, faptul acesta a fost recunoscut de toți cei care au reflectat profund la condiția umană – de la Moise, Solomon, Socrate și Spinoza, la Marx, Nietzsche, Freud, Oprah și feminisții și ecologiștii de azi.

Noi, pe bună dreptate, predicăm fără întreruperi de la amvoanele noastre această posibilitate și necesitate. Neînțelegerile se referă doar la *ceea ce* trebuie schimbat în spiritul nostru și la *modul în care* se poate produce schimbarea.

REVOLUȚIA REALIZATĂ DE ISUS

În aceste două chestiuni stă relevanța inevitabilă a lui Isus pentru viața omului. Cu aproape 2000 de ani în urmă, El a strâns în jurul Său un mic grup de prieteni și de ucenici pe dealurile din Galileea și i-a trimis „să învețe toate națiunile” – adică să facă din toate grupurile etnice ucenici ai Săi. Obiectivul Său era ca în cele din urmă să-i aducă pe toți oamenii sub îndrumarea înțelepciunii, bunătății și puterii Sale, ca parte a planului etern al lui Dumnezeu pentru univers.

Trebuie să fim siguri de lucrul acesta. Trimițându-Și astfel ucenicii, El a inițiat o *revoluție mondială veșnică*: una care încă se desfășoară și va continua până când voia lui Dumnezeu se va face pe pământ așa cum se face în cer. În momentul culminant al acestei revoluții, toate forțele răului cunoscute omului vor fi înfrânte, iar bunătatea lui Dumnezeu va fi cunoscută, acceptată și toți i se vor conforma cu bucurie în fiecare aspect al vieții.¹ El a ales să ducă la îndeplinire lucrul acesta cu și – în parte – prin ucenicii Săi.

Chiar și în prezent este adevărat – așa cum a declarat serafimul din vedenia lui Isaia – că „tot pământul este plin de slava Lui”, de slava Domnului sfânt al oștirilor (Is. 6:3). Însă urmează să vină ziua în care „pământul va fi plin de *cunoștința* slavei Domnului, ca fundul mării de apele care-l acopăr” (Hab. 2:14, italicizele aparțin autorului).

Revoluția realizată de Isus este în primul rând o revoluție a inimii sau a spiritului omului. Ea nu se produce și nu înaintează prin formarea de instituții sociale și de legi, forme exterioare ale existenței noastre, menite a impune o viață ordonată oamenilor care intră sub puterea lor. Mai degrabă, revoluția Lui este una a *caracterului*, care începe cu schimbarea oamenilor din interior printr-o relație personală continuă cu Dumnezeu în Cristos și unul cu altul. Este o revoluție care schimbă ideile, concepțiile,

sentimentele și alegerile pe care le fac oamenii în mod obișnuit, precum și tendințele trupești și relațiile sociale. Ea pătrunde până în cele mai tainice cămări ale sufletului. Aranjamentele exterioare, sociale pot fi utile în vederea acestui scop, însă ele nu reprezintă scopul și nici nu sunt aspecte fundamentale ale mijloacelor de realizare a acestui scop.

Pe de altă parte, de la acele profunzimi înnoite ale persoanei, structurile sociale vor fi transformate în mod natural așa încât „dreptatea să curgă ca o apă curgătoare și neprihănirea ca un pârâu care nu seacă niciodată” (Amos 5:24). Aceste pâraie *nu pot* curge prin suflele căzute. Pe de altă parte, un „interior” înnoit nu va coopera cu pâraiele publice ale nedreptății. Fie le va bloca, fie va muri încercând să le blocheze. Este singurul pe care-l poate face.

T. S. Eliot a descris odată strădania omului comparând-o cu încercarea de a găsi un sistem al ordinii atât de perfect încât să nu mai fie nevoie să fim buni. Dimpotrivă, calea lui Isus ne spune că mai multe sisteme – nu toate, desigur – vor funcționa bine dacă suntem într-adevăr buni. Și atunci vom fi liberi să căutăm ceea ce este mai bun.

Această neputință a „sistemelor” reprezintă un motiv principal pentru care Isus nu și-a trimis ucenicii să formeze guverne sau chiar biserici așa cum sunt ele astăzi, care întotdeauna au anumite elemente ale unui sistem uman. Dimpotrivă, ucenicii au fost trimiși să formeze avanposturi ale persoanei, cuvântului și puterii Sale în mijlocul unei omeniri căzute și cu lipsuri. Ei aveau menirea de a aduce prezența Împărăției și a Împăratului ei în fiecare colț al vieții umane, prin simpla trăire deplină în Împărăție împreună cu El.

Cei care L-au primit ca Domn înviat și Învățător permanent vor fi „ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți” (Col. 3:12) și vor învăța cum să fie „fără pată și curați, copii ai lui Dumnezeu fără vină, în mijlocul unei generații ticăloase și stricate, în care [strălucesc] ca niște lumini în lume, ținând sus Cuvântul vieții” (Filip. 2:15-16).

Bisericile – și mă gândesc acum la adunările locale ale acestor oameni – vor fi un rezultat natural. Bisericile nu sunt Împărăția lui Dumnezeu, ci sunt expresii, avanposturi și unelte primare și inevitabile ale prezenței Împărăției în mijlocul nostru. Ele sunt

„societăți“ ale lui Isus, care au apărut în Ierusalim, în Iudeea, în Samaria și până în cele mai îndepărtate părți ale pământului (Fapte 1:8), pe măsură ce realitatea lui Isus este trăită în viața de zi cu zi. Acesta este un proces în curs de desfășurare, care nu s-a încheiat încă: „Evanghelia aceasta a Împărăției va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul“ (Mat. 24:14).

OMUL „LĂUNTRIC“

Prin prezența Împărăției Sale, Isus răspunde celor mai profunde nevoi ale personalității umane: nevoia de neprihănire, purtare de grijă și scop. Chiar dacă Îl dăm la o parte, totuși ne confruntăm cu următoarele întrebări inevitabile: Ce face ca viața noastră să se deruleze în felul acesta? Ce i-ar putea da o direcție corectă? Incapacitatea de a găsi răspunsuri adecvate ne lasă în derivă în potopul de evenimente care ne înconjoară și la discreția ideilor și forțelor ce ne afectează. Și aceasta este, de fapt, starea omului. O putem vedea zi de zi în preajma noastră.

Cu toate acestea, de-a lungul secolelor gânditorii au încercat să răspundă acestor întrebări și au ajuns la un consens, așa cum s-a arătat deja, că ceea ce contează cel mai mult pentru modul în care decurge viața și pentru modul în care ar trebui să decurgă ea este ceea ce suntem noi „în interior“. Fără îndoială, ni se întâmplă lucruri bune și rele. Însă calitatea vieții noastre, cel puțin pentru cei care ajung la maturitate, depinde în mare măsură, dacă nu chiar în întregime, de ceea ce devenim „în interior“. Acest „lăuntru“ reprezintă sfera formării spirituale și, mai târziu, a transformării spirituale.

Înăuntrul nostru se găsesc gândurile, sentimentele, intențiile noastre – și sursele lor mai adânci, indiferent care sunt acestea. Viața pe care o trăim în clipele, orele, zilele și anii noștri izvorăște dintr-un adânc ascuns. Ceea ce se află în „inima“ noastră afectează mai mult decât orice altceva cine devenim și ce devenim. Un cântec vechi spune: „Tu ești aici în brațele mele, dar unde e inima ta?“ Acesta este lucrul care contează cu adevărat, nu doar pentru relațiile individuale, dar și pentru viața noastră ca întreg.

Scriitorul Oscar Wilde a observat odată că până la vârsta de 40

de ani toată lumea ajunge să capete înfățișarea pe care o merită. Acesta este un adevăr profund, dar dureros. Însă el se aplică cu adevărat „lăuntrului” exprimat de înfățișare – inimii și sufletului, nu feței ca o zonă de suprafață a corpului. Altfel, n-ar însemna prea mult.

La suprafața conștientă a „lumii noastre lăuntrice” se găsesc câteva dintre gândurile, sentimentele, intențiile și planurile noastre. Acestea sunt cele de care suntem conștienți. Ele pot fi destul de evidente atât pentru alții, cât și pentru noi înșine. În funcție de ele abordăm în mod conștient lumea și acțiunile noastre din cadrul ei.

Însă aceste aspecte de suprafață sunt și un bun indiciu al naturii generale a „profunzimii spirituale inconștiente dinăuntru”, a lucrurilor care o alcătuiesc. La urma urmei, gândurile, sentimentele și intențiile de care suntem conștienți constituie doar o mică parte din cele care se află în adâncurile ființei noastre, și adesea nu sunt cele mai grăitoare pentru ceea ce suntem cu adevărat și pentru motivațiile acțiunilor noastre.

S-ar putea ca ceea ce credem, ceea ce simțim și ceea ce am face în unele împrejurări prevăzute și neprevăzute să ne fie complet necunoscut atât nouă, cât și celor care ne cunosc. S-ar putea să trecem unul pe lângă celălalt – și chiar să trecem pe lângă noi înșine, dacă vă puteți închipui una ca asta – ca niște „corăbii în noapte”. De fapt, facem lucrul acesta tot timpul.

Dimensiunea ascunsă a fiecărei vieți umane nu este vizibilă celorlalți și nici nu poate fi înțeleasă pe deplin nici de noi înșine. Cunoaștem foarte puține despre lucrurile care se întâmplă chiar în sufletul nostru, cel mai profund nivel al vieții noastre, sau ce anume îl motivează. „Lăuntru” nostru este extraordinar de complex și subtil – chiar înșelător. Are o viață proprie. Doar Dumnezeu ne cunoaște profunzimile, doar El știe cine suntem și ce vom face.

De aceea psalmistul cere ajutorul lui Dumnezeu în confruntarea cu – el însuși! „Cercetează-mă, Dumnezeule.” „Primește cu bunăvoință cuvintele gurii mele și cugetele inimii mele.” „Zidește în mine un Duh nou.” La un moment dat, „nepătrunsul dinăuntru” (inima mea) s-a format și eu sunt la discreția sa. Doar Dumnezeu mă poate salva.